

KŘEŠŤAN A OČKOVÁNÍ

proti onemocnění COVID-19

Pandemie onemocnění COVID-19 více než rok omezuje život na celém světě. Přes řadu protiepidemických opatření si již samo onemocnění vyžádalo tisíce životů, další životy předčasně vyhasly kvůli obavám z onemocnění nebo jako nepřímý důsledek opatření.

Řadě profesí a lidí, kteří v nich pracují, způsobují protiepidemická opatření zásadní existenční problémy. To má dopad i na jejich rodiny. Lékaři a další zdravotníci, kteří s pandemií bojují, jsou nejen v naší zemi na pokraji vyčerpání.

Stejně jako dříve u řady jiných onemocnění se díky nasazení mnoha vědců a jejich podporovatelů podařilo najít řešení, které může onemocnění COVID-19 omezit nebo postupně i zlikvidovat. Toto řešení nespočívá nutně jen v objevení účinného léku. Druhou možností je nalezení očkovacích látek. Když jimi bude naočkováno významné procento populace, povede to k tzv. eradikaci onemocnění, tedy jeho vymýcení, protože se nebude mít jak šířit.

Přes všechny problémy a osobní i rodinné tragédie, které pandemie přinesla, je ovšem nejen popíráno samo onemocnění, ale také a zejména je nemalým počtem lidí zpochybňováno i jeho řešení pomocí očkování. Takové názory mají řadu podporovatelů i mezi křesťany a dokonce i mezi duchovními a teology.

Jaké jsou tedy klíčové argumenty, které mohou podpořit očkování proti onemocnění COVID-19 doposud známými a schválenými preparáty?

1 Někteří křesťané sdílejí pochybnosti, zda jsou vakcíny morálně přijatelným řešením. Pochybují jednak o složení vakcíny, jednak o tom, zda jejich příprava proběhla v souladu křesťanskou etikou. Poukazují přitom na použití buněk získaných z tkání potracených lidských plodů.

Ačkoliv tyto pochybnosti vyvrací jak stanovisko kongregace pro nauku víry¹, tak České biskupské konference², mezi křesťany jsou stále sdíleny a šíří je také někteří duchovní.

Je proto nutné neustále opakovat, že žádná z doposud známých a schválených vakcín nebyla vyvinuta z buněk potracených lidských plodů. Argumenty tohoto druhu jsou tedy nepravdivé. Je pravda, že pro vývoji některých vakcín (nejen proti COVID-19) byly použity buňky získané z tkání potracených lidských plodů. Vakcína totiž při svém vývoji potřebuje buněčné prostředí, ve kterém může „růst“. Samotný potrat však kvůli výzkumu proveden nebyl.

¹ Kongregace pro nauku víry, Vysvětlující poznámka ohledně morálnosti používání některých vakcín proti covid-19 z 21. prosince 2020.

² Stanovisko České biskupské konference k očkování proti covid-19 z 22. prosince 2020.

Vývoj vakcíny na buňkách získaných z tkání potráceného lidského plodu tedy není v příčinném vztahu k získání vakcíny tak, jak tvrdí dezinformátoři. Vakcína proto není morálně závadná, protože nebyla vyvinuta z potráceného lidského plodu. Lze ovšem namítnout, že vývoj vakcíny mohl být proveden eticky vhodnějším způsobem, např. na buňkách získaných z tkáně dospělého člověka, který zahynul při autonehodě. To je pravda, protože morální nepřípustnost umělého potratu vylučuje i využití buněk z takto získané tkáně pro další výzkum. Vzhledem k tomu, jakého dobra bude použitím vakcíny dosaženo, ale není možné, odmítat vakcínu, která nebyla vyvinuta v souladu s křesťanskou etikou. Zastavení pandemie – tedy záchrana tisíců životů před infekčním onemocněním nebo fatálním dopady karanténních opatření je totiž větším dobrem, než odmítnutí vakcíny

2 Argumenty, kterými je veden boj proti očkování, mají společný základ s argumenty, kterými je popíráno nebezpečí nebo dokonce sama existence pandemie onemocnění COVID-19. Tímto společným základem je podceňování lidského rozumu a zpochybňování toho, čeho lze lidským rozumem dosáhnout. Tak jako již mnohokrát v historii křesťanství jsou proti sobě dualisticky stavěny víra a rozum, jakoby to první vylučovalo to druhé. Pro křesťanství však je charakteristické, že rozum a víra proti sobě nestojí, naopak se vzájemně doplňují a očišťují, jak opakovaně říká Benedikt XVI. Křesťanství již v době vzniku některých biblických spisů adoptovalo základní principy filosofické argumentace, později i samu filosofickou metodu. Řada teologů v historii stejně jako dnes byla a je zároveň i přírodovědci, vědci sociálními i humanitními. Rozum je plodem nadání, které dal Bůh člověku a také díky němu je člověk Bohu podobný, je jeho obrazem, jak říká zpráva o stvoření člověka v knize Genesis. Nic proto neopravňuje křesťany ani ostatní lidi, aby tváří v tvář pandemii rezignovali na užívání rozumu. Výsledky, jichž lidstvo užíváním rozumu dosáhlo, a mezi které tedy patří i vyvinutí vakcíny proti onemocnění COVID-19, je tedy třeba s vděkem vůči Bohu i jejich autorům využívat, a v žádném případě nesmějí být ve jménu křesťanské víry zpochybňovány a popírány.

3 Možnost užívat rozumu je pro lidstvo a křesťany zvláště naopak závazkem, aby ho stále a zejména v mimořádných a ohrožujících situacích využívali k vytváření společenských podmínek, které umožňují další rozvoj jak skupinám ve společnosti, tak i jejím jednotlivým členům. Jak společnost, tak i její členové mají usilovat o toto obecné dobro, aby se člověk mohl zdokonalovat. Využití očkování je jedním z nástrojů, jak nejen normalizovat současnou mimořádnou situaci, která trvá již druhým rokem, ale také, jak znovu začít usilovat o dobro pro všechny. Návrat k běžnému způsobu života bez nebo jen s minimem omezení umožní opět svobodně podnikat, věnovat se umění a rozvíjet kulturu a v neposlední řadě i uskutečňovat vzdělávání dětí, mládeže i mladých dospělých tak, aby bylo opět přístupné opravdu všem, ne pouze těm, kdo mají peníze na potřebná zařízení a připojení k internetu. Očkování je proto třeba rozumět i jako návratu k úsilí o obecné dobro, návratu k úsilí o úplnější a snazší zdokonalování člověka a lidského společenství. Obecné dobro je ale také naplňováno dodržováním starozákonního přikázání „Nezabiješ“, které lze v době pandemie spatřovat v ohledu na druhé, abych se já sám pro ně nestal zdrojem smrtelné nákazy, a nezabránil jim tak trvale nebo přechodně v jejich vlastním rozvoji a úsilí o zdokonalování.

4 Posláním a účelem církve uprostřed lidské společnosti je její pokračování v díle Ježíše Krista, tzv. pastorální odpovědnost všech křesťanů za svět, ve kterém žijí. Je to odpovědnost, kterou ji svěřil Kristus, když je povolal do svého shromáždění – do své církve. Rezignace na racionální argumentaci a dualistický přístup ke vztahu víry a rozumu, stejně jako chabá

morální a etická argumentace nebo nezájem či pasivita v ohledu na obecné dobro jsou opuštěním tohoto pastorálního poslání. Jeho naplněním je naopak podpora lidské osoby, lidské společnosti a lidské činnosti ze strany křesťanů, stejně jako snaha porozumět tomu, co je předmětem společenské debaty, aby mohla být křesťany prakticky žita solidarita se světem – s radostmi a nadějemi, smutky a úzkostmi lidí naší doby.

Projevem pastorální odpovědnosti za svět je proto v dnešních podmínkách i podpora očkování ze strany církve, jejích představitelů jako jsou biskupové, kněží a jáhni i jednotlivých křesťanů.

Očkování tedy není v rozporu s křesťanskou morálkou. Spolu s respektem k dočasným ochranným opatřením, jako jsou karantény, izolace, používání respirátorů, dezinfekce rukou a dodržování rozestupů je očkování projevem bliženecké lásky a odpovědnosti křesťanů za svět, ke které tak často vyzývá papež František a ke které opakovaně vyzývali i jeho předchůdci sv. Jan Pavel II. a Benedikt XVI.

Michal Opatrný

Autor je trvalý jáhen a proděkan Teologické fakulty JU
v Českých Budějovicích pro vědu a rozvoj.

S přispěním Daniela Novotného, proděkana TF JU
v Českých Budějovicích pro zahraniční vztahy.

Převzato z časopisu SETKÁNÍ - biskupství českobudějovické.